

SIVISTYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 16/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 4 ja 7 §:n muuttamisesta

Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä syyskuuta 2006 lähettäessään hallituksen esityksen laiksi televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 4 ja 7 §:n muuttamisesta (HE 98/2006 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi liikenne- ja viestintävaliokuntaan samalla määrännyt, että sivistysvaliokunnan on annettava asiasta lausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Jorma Waldén, opetusministeriö

- neuvotteleva virkamies Asta Virtaniemi, liikenne- ja viestintäministeriö
- johtaja, lakiasiat Satu Kangas, Viestinnän Keskusliitto
- lakiasiaintoimittaja Martti Kivistö, Säveltäjien Tekijänoikeustoimisto Teosto r.y.
- johtaja Jorma Miettinen, MTV Oy
- päälakimies Pia Huhdanmäki, Ruutunelonen Oy/SW Television Oy
- apulaisjohtaja Lauri Kaira, Gramex ry
- toimitusjohtaja Pekka Rislakki, Kopiosto ry.

Lisäksi pyydetyn kirjallisen lausunnon on antanut Elinkeinoelämän keskusliitto EK.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan televisio- ja radiotoiminnasta annettua lakia muutettavaksi.

Televisio- ja radiotoiminnalle syntyy teknikan kehittymisen myötä uusia mahdollisuuksia ja uusia jakeluteitä. Yhdeksi jakelutiekseksi on kehittymässä liikkuva vastaanotto matkapuhelimeen tai muuhun kannettavaan laitteeseen. Mobiilitelevisiopalveluita on tarkoitus tarjota uudessa, neljännessä digitaalisessa kanavanipussa.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia ohjelmistolupia koskevaan sääntelyyn. Muutoksilla on tarkoitus keventää menettelyä myönnettäessä

ohjelmistolupia neljänteen kanavanippuun. Ehdotuksen mukaan ohjelmistoluvan uuteen kanavanippuun myöntäisi Viestintävirasto. Toimilupaa myöntäessään Viestintävirasto käyttäisi lakiin sidottua harkintaa.

Esityksessä ehdotetaan myös, että valtioneuvoston myöntämän digitaalisen toimiluvan nojalla lähetettävät televisio- ja radio-ohjelmistot voitaisiin lähettää samanaikaisesti ja muuttamattomina myös DVB-H-verkossa ilman erillistä toimilupaa. Sama koskisi Yleisradio Oy:n televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain nojalla lähetettäviä ohjelmistoja.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esitys pohjautuu liikenne- ja viestintäministeriön asettaman työryhmän esitykseen. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että työryhmän muistiosta järjestettiin laaja lausuntokierros ja etenkin työryhmän tekijänoikeusnäkemyksestä annettiin vaihtelevia kannanottoja. Televisio- ja radiotoiminnan harjoittajat sekä teleyritykset pitivät lähestymistä olennaisen tärkeänä mobiilitelevision liikkeelle saattamisen ja sisältöjen jakelun monikanavaisuuden kannalta. Tekijänoikeusjärjestöt puolestaan pitivät DVB-H-lähetysten tulkittamista samaksi alkuperäiseksi lähetykseksi tekijänoikeus- ja kilpailulainsäädännön vastaisena. Opetusministeriön lausunnossa katsottiin, että ehdotus merkitsisi tekijänoikeuslainsäädännön muuttamista toisessa lainsäädännössä ja puuttumista tekijänoikeuden perustaan, ja kiinnitettiin huomiota kilpailunäkökohtiin. Lausuntokierroksen jälkeen esitysluonnosta muutettiin tekijänoikeuslainsäädäntöön liittyviltä osiltaan.

Sivistysvaliokunnan asiantuntijakuulemisen on tullut selkeästi esille, että erimielisyydet tekijänoikeuteen liittyvistä kysymyksistä ovat edelleenkin olemassa, vaikka hallituksen esityksen säännösehdoiksi ei sinänsä ole huomauttamista. Valiokunnalle on esitetty myös tekijänoikeuslain muuttamista niin, että tekijänoikeuslain 2 pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti, joka kuuluu seuraavasti: "Radio- tai televisiolähetysen sisältävän teoksen samanaikainen ja muuttamaton lähettäminen samalla maantieteellisellä alueella on käytetystä tekniikasta riippumatta osa samaa alkuperäistä lähetystä, kun lähettäminen tapahtuu alkuperäisen lähettäjyrityksen lukuun." Valiokunta ei ota ehdotukseen kantaa tämän lain yhteydessä vaan katsoo, että asia tulee käsitellä ja tulkintaerimielisyydet ratkaista pi-

kaisesti perusteellisessa laajapohjaisessa valmistelussa.

Valiokunta painottaa sitä, että esityksellä pyritään edistämään yleistä tietoyhteiskuntakehitystä sekä takaamaan mahdollisuudet uusien viestintäteknologioiden käyttöönotolle.

Hallituksen esityksen mukaan televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja, jolla on valtioneuvoston myöntämä toimilupa digitaaliseen lähetystoimintaan, saa lähettää toimiluvan nojalla tarjoamansa ohjelmiston ilman erillistä toimilupaa myös säännöksessä tarkoitettussa verkossa. Ohjelmisto on lähetettävä samanaikaisesti ja sisältöltään muuttamattomana toimiluvan mukaisella tai muulla alkuperäisellä lähetyalueella.

Säännös koskee käytännössä tällä hetkellä erityisesti televisio toimintaa, johon on myönnetty suurin osa digitaalisen toiminnan toimiluvista. Tällä hetkellä voimassa on kolme digitaalisen radiotoiminnan toimilupaa, jotka valtioneuvosto on myöntänyt radiotoimintaan digitaalisessa maanpäällisessä televisioverkossa.

Valiokunta yhtyy hallituksen näkemykseen siinä, että tekijänoikeuslain soveltamisen kannalta tässä säännöksessä tarkoitettu toiminta voidaan katsoa rinnakkaiseksi lähettämiseksi, kun kyse on DVB-T-verkossa tapahtuvaan lähettämiseen verrattavasta lähettämisestä. Lähtökohtana on, että sama sisältö lähetetään toisessa lähetysjärjestelmässä samanaikaisesti ja samalla alueella siten, että lähetykset ovat eri vastaanottolaitteilla samojen tai suurin piirtein samojen vastaanottajien vastaanotettavissa. Kun rinnakkaisen lähettämisen liiketoimintamallit eivät poikkea muista vapaasti yleisön vastaanotettavissa olevien televisio- tai radiolähetysten liiketoimintamalleista, on olemassa hyvät perusteet sille, että sovittavan korvauksen pitäisi kattaa sekä alkuperäinen että rinnakkainen lähetystoiminta. Sillä, että tällaisessa rinnakkaisessa lä-

hettämisessä käytetään eri lähetysjärjestelmiä, ei pitäisi olla vaikutusta korvaukseen.

Lausunto

Lausuntonaan sivistysvaliokunta esittää,

että liikenne- ja viestiävaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 27 päivänä lokakuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kaarina Dromberg /kok	Minna Lintonen /sd
vpj.	Säde Tahvanainen /sd	Mikaela Nylander /r
jäs.	Hanna-Leena Hemming /kok	Kirsi Ojansuu /vihr
	Sinikka Hurskainen /sd	Seppo Särkiniemi /kesk
	Tuomo Hänninen /kesk	Jutta Urpilainen /sd
	Tatja Karvonen /kesk	Raija Vahasalo /kok
	Rauno Kettunen /kesk	Unto Valpas /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila.